samme poetiske stille styrke som Maria-Josef-episoden fra denne film. Andre scener mellem de to unge viser Käutner som den lyriske billeddigter, vi lærte at kende i »Unter den Brücken«.

Kærligheden mellem menneskene er det positive fundament for denne film, som det har været det for de tidligere, men Käutner er ærlig nok til at vide, at den ikke altid vinder sejr over de destruktive magter, og at den ikke bringer nogen løsning på de håbløse problemer. Derfor dør de to unge en tragisk død, mens grænsestridighederne fortsætter som et hundeslagsmål, uden mål og uden mening.

Trods hele filmens stemning af håbløs afmagt og træthed bidrager den dog mere end mange optimistiske statsmandstaler til at gengive en troen på en menneskelig fremtid for Tyskland. Käutner er stadig Vesttysklands modneste instruktør, en humanist, der utrætteligt taler menneskets sag. Gid han dog måtte få mange elever dernede.

Filmen måtte ikke komme frem i Cannes.

Ib Monty.

Werner Peters som den forhåbentlig ikke evige tysker.

UNDERSÅTTENS APOTEOSE

DER UNTERTAN (KEJSERENS UNDERSÅT). Prod.: Defa 1951. Instr.: Wolfgang Staudte. Manus.: Wolfgang og Fritz Staudte efter Heinrich Manns roman »Der Untertan«. Foto: Robert Baberske. Musik: Horst-Hanns Sieber. Medv.: Werner Peters, Paul Esser, Friedrich Maurer, Sabine Thalbach, Renate Fischer, Ernst Legal, Axel Triebel, Wolfgang Heise.

I sin gennembrudsfilm »Morderne iblandt os« gjorde *Staudte* op med nazismen, i »Kejserens undersåt« har han villet latterliggøre de preussiske idealer, som bl. a. var vækstbetingelserne for den nazistiske ideologi i Tyskland, den blinde autoritetstro, førerdyrkelsen, den stupide chauvinisme og forherligelsen af officersstanden og dens nærsynede »Ehre und Pflicht«-moralbegreber. I sin roman fra 1918 har *Heinrich Mann* hudflettet disse germanske borgerdyder i den satiriske skildring af bourgeoisiet i kejser Wilhelm II's regeringstid, og i hovedpersonen Diederich Hessling skabt typen den evige tyske undersåt. Staudte har derfor valgt at filmatisere denne roman til sit formål. Som helhed har han dog i sin version givet afkald på satiren og ironien til fordel for en mere grovkornet latterliggørelse, sikkert udfra den begrundelse, at komikken vanskeligt kunne blive tilstrækkeligt bombastisk og håndfast, hvis den skulle gøre indtryk på et tysk publikum, hvilket samtidigt har forringet dens kunstneriske virkning betydeligt.

Staudte dyrker i denne film den ekspressionistiske stil fra »Morderne iblandt os«, som man ikke finder spor af i »Rebellen«, men som her tjener indholdets angribende og tendentiøse holdning effektivt. Hans anvendelse af frø- og fugleperspektiv, *fast motion* og satiriske visuelle metamorfoser er behændig og røber hans fortrolighed med socialt-revolutionære »russiske« films symbolsprog. Filmen har overhovedet et vist russisk præg over sig, ikke alene i de groft komiske effekter, men også i typevalget.

At instruktøren også har anlæg for den mere antydende komik demonstreres i filmens første halvdel, der i det hele taget er den mest vellykkede. Her er flere scener, der har mindelser om den specielle form for tysk satirisk kabaretkunst, således som vi har set den omplantet på film af *Käutner* (bl. a. i »Filmen uden navn«) og *Günther Neumann* i »Berliner Ballade«.

Filmen røber sin østtyske herkomst i nogle sociale scener om arbejdernes kår og usle samfundsmæssige stilling i kejserdømmet, der, hvor velmente de end er tænkt, på beklemmende vis falder ud som socialistiske paradenumre.

Den altdominerende hovedrolle varetages af *Werner Peters*, der dækker typen excellent, selvom han undertiden overspiller og larmer for meget.

Filmen er vel ikke vellykket, men den viser, at Staudte er en intelligent og teknisk dygtig instruktør, der har noget på hjerte.

Ib Monty.

REBEL MED GOD GRUND

CISKE DE RAT. (REBELLEN). Prod.: »Amsterdam« og »Omega« 1955. Manus. og instr.: Wolfgang Staudte. Foto: Otto Baecker. Musik: Steye van Brandenburg. Medv.: Dick van der Velde, Riek Schagen, Jenny van Maerlant, Rob de Vries, Kees Brusse, Paul Steenbergen.

Det vil erindres, at *Pinocchio* fik anbefalet teatret som »*the easiest way to success*«. Den begavede ræv, der gav dette lidet sentimentale råd, kunne have tilføjet, at den, der laver film om og med børn, også har smukke muligheder for at vinde almindelig bevågenhed. Problemer i forbindelse med børn og velinstruerede børneskuespillere afvæbner oftest selv et kritisk publikum, og *Wolfgang Staudtes* hollandske »Rebellen« danner i så henseende ingen undtagelse. Det må ganske vist indrømmes, at Staudte ikke er nogen dusininstruktør; i hans nye film har man blandt andet lejlighed til at beundre hans glimrende

fornemmelse for atmosfære og lokalkolorit, filmens *Amsterdam* danner ingen lækkert affotograferet baggrund; byen serveres tværtimod ikke blot med ironisk kommentar, men opfattes tilmed som en levende og autentisk scene for begivenhederne. Så vidt slår Staudte altså til, men når han kommer til det menneskelige stof, opgiver han og vandrer ad de nemmeste og banaleste veje. *Rotten*, en tiårs dreng med mange bitre erfaringer, er filmens hovedperson, hvem vi skal lære at forstå og hjælpe. Det kan imidlertid ikke koste nogen det allerringeste besvær at føle med dette barn, hvis usle tilværelse og deprimerende forhold vi får beskrevet på det nøjeste. Det er filmens ringe psykologi, at den fra første færd lader os have fuld sympati med dette barn, som ikke gør andet, end hvad vi må finde absolut ret og rimeligt. Tilmed forstærker Staudte det banale ved at beskrive de kræfter, der i filmen er imod drengen, som enten forbryderiske, stupide eller psykopatiske, medens de gode mennesker er lutter idyl-fabrikater. Helt forkasteligt bliver det endelig, da man i handlingen indfører en kammerat, der går til grove yderligheder for at komme sin fjende rotten til livs; denne dreng, tyk og frastødende, udleveres til vor foragt og ender da også efter tarveligste folkekomediemønster med at gennemgå en konsekvent fornedrelse, inden den herlige rotte tilgiver ham. Men hvorfor i alverden bliver der ikke råd til at forklare noget om denne dreng, om hans reaktioner og hans særlige psykologi — hvorfor har Staudte ikke fundet det rettest, at også han får sin apologi? Svaret er vel simpelthen som ovenfor antydet: Staudte har udelukkende har været tilfreds med det letkøbte. »Rebellen« er trods visse fortjenester kun en jævn og lidet værdifuld film, der nøjes med det halve og utilstrækkelige. Hvad der efterhånden er brug for, er en film om børn, der gør oprør på trods af, at de har det godt, på trods af et forstående milieu og megen omsorg, film om børn, der ikke er umiddelbart sympatiske og charmerende, men som denne ønskedrøm af en børnefilm alligevel kan forklare for os og få os til at forstå.

Jørgen Stegelmann.

DET FORJÆTTEDE LAND

HILL 24 DOESN'T ANSWER. (HØJDE 24 SVARER IKKE). Prod.: Sikor Films 1955. Manus.: Zvi Kolitz og Peter Frye efter historier af Zvi Kolitz. Instr.: Thorold Dickinson. Foto: Gerald Gibbs. Musik: Paul Ben-Haïm. Medv.: Michael Wager, Edward Mulhare, Haya Hararit, Arie Lavie, Michael Shilo, Zalman Labiush, Margalit Oved.

I sin episodiske opbygning, sin krigsrealisme og sin undertiden reportageagtige brug af de rigtige lokaliteter kan »Højde 24 svarer ikke« minde om »Paisa«; men tonen er en ganske anden end *Rossellinis* overvejende bitre og desillusionerede. *Thorold Dickinsons* film er engageret til det ensidige, næsten en begejstret hyldest til jødernes kamp for et hjem. Tre unge krigere fortæller hver en historie fra virkeligheden. Den ene er irlænder og har tidligere jaget jødiske undergrundsfolk, den anden er amerikansk jøde og sprang fra en Cook-rejse for at slås for sagen, den tredie er indfødt jøde.

Bedst er historien om amerikaneren, der under kampene om Jerusalem møder en gammel jødisk lærd, som formår at bygge bro over svælget mellem generationerne. Der er bevægende og meget smukt filmede afsnit i denne episode. Fortællingen om irlænderen, der forelsker sig i en jødisk pige med kontakter i undergrundsbevægelsen, skæmmes af, at han bliver noget kejtet spillet — til gengæld er *Haya Hararit* indtagende og naturlig som den unge pige. Den tredie historie svinger — naturligvis bevidst, men alligevel ikke helt akceptabelt — fra det komiske til det tragiske, og fuldt og fast tror man ikke på mødet mellem den unge soldat og nazisten; Dickinson bruger her for mange tricks.

Men trods indvendingerne bekræfter Dickinson med »Højde 24 svarer ikke« sin position som den bedste alvorlige engelske spillefilminstruktør i dag. Man sammenligne hans indfølende og ansvarlige behandling af et fremmed milieu med *Carol Reeds* smarte Wienudnyttelse i »Den tredie mand«. Stilistisk er Dickinson her ikke virtuos på samme demonstrative måde som Reed i »Den tredie mand«, men den, der ser nøjere til, vil alligevel erkende, at Dickinson er en formel begavelse (som det turde være klart for alle, der har set »The Queen of Spades«). F. eks. giver klipningen og fotograferingen i det afsnit, der viser flygtningenes ankomst, udmærket udtryk for angsten og forvirringen, og en strimmel formelt perfekt poesi er irlænderens sidste farvel til sin jødiske elskede. Der er mange sådanne fine passager i filmen. Helheden har ingen stor akkumulativ virkning, men meget må respekteres.

Erik Ulrichsen.

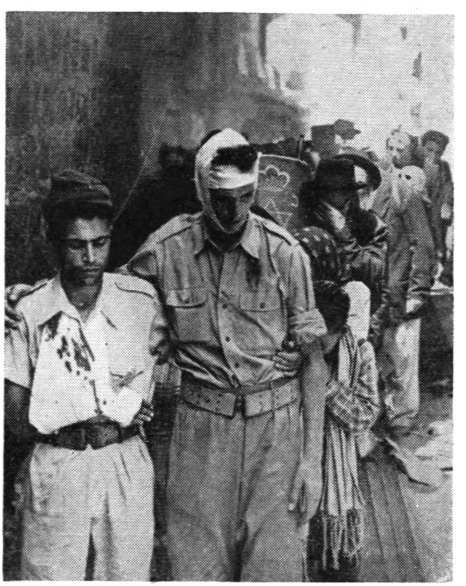

»Højde 24 svarer ikke«. Efter kampe i Jerusalem.